

WK 2010: The real story

Het gras was niet zo groen als beweerd

Spelers van het Nederlands elftal waren niet altijd te spreken over de mat in Zuid-Afrika.

Terwijl in Nederland een gemakkelijke strijd aan de hand was over wie voor het WK in Zuid-Afrika nu werkelijk het graszaad had geleverd, voltrok zich daar aan de andere kant van de aardkloot een kleine ramp. Aanleg en onderhoud van natuurgas bleek onder de barre omstandigheden van het Zuid-Afrikaanse klimaat niet zo makkelijk als Fifa had ingeschat. Guy Oldenkotte van Go Sports Media was erbij en doet verslag.

Auteur: Guy Oldenkotte

Dat Fifa een geoliede machine is, mag inmiddels algemeen bekend zijn. Er is weinig dat de voetbalbond niet ontgaat en eenieder die een poging waagt om de regels enigszins op te rekken of te omzeilen kan rekenen op een onmiddellijke reactie, vaak gevolgd door een sanctie. Maar wanneer Nicolas Maingot, de huidige Directeur Communicatie van Fifa, wordt gevraagd naar de reden waarom Australië en Servië tijdens het WK alsnog naar een andere trainingslocatie verhuisden, ontwijkt hij handig de vraag. "Australië en Servië besloten hun trainingschema en oefenprogramma aan te passen en toen bleek dat de bestemde accommodatie niet langer voldeed." Dat deze beslissing uniek is in de historie van Fifa

doet Maingot af als 'niet relevant'.

Minder complex

De realiteit is echter veel opzichtiger en voor de hand liggender dan Maingot wil erkennen; de velden zorgden voor vele hoofdbrekers. Australië en Servië deden uiteindelijk datgene wat veel andere landen hadden willen doen. Maar waar de kwaliteit van de mat op de trainingsaccommodatie van Australië en Servië zichtbaar tekort schoot, was Fifa onvermurwbaar voor de overige landen. Voor hen zat er niets anders op dan de gekozen accommodatie te accepteren. De slechte staat van verschillende velden lag aan slechte planning en plotselinge weersverandering.

In de aanloop naar het WK werden ruim dertig stadions en voetbalaccommodaties opgeknapt. Veel van deze accommodaties lagen in sloppenwijken en voormalige townships omdat daar, doorgaans, voetbal de meest geaccepteerde sport is. Alle accommodaties werden voorzien van een nieuwe verlichting en een andere grasmat in lijn met de standaard zoals die is voorgeschreven door Fifa. Vanaf het voorjaar van 2009, die in Zuid-Afrika in oktober valt, werden de meeste velden uit de competitie genomen en opnieuw ingezaaid om zo het gras voldoende tijd te geven wortel te schieten en zich te zetten. Toen de eerste teams arriveerden in mei dit jaar lagen de velden er, daarom, in uitstekende conditie bij. Maar

slechts enkele velden zijn daadwerkelijk gebruikt. "De lokale organisatie voor het WK 2010 wist uiteindelijk slechts 52 accommodaties vast te leggen waaruit de teams konden kiezen om hun spelers en begeleiding onder te brengen", licht Fifa Secretaris-Generaal Jerome Valcke de paradox toe. "Veel van die teamhotels lagen op een grotere afstand dan Fifa toestaat, waardoor er in allerijl een andere oplossing moest worden gezocht."

El Niño

Die 'andere oplossing' dacht men gevonden te hebben door sommige accommodaties te vervangen door sportvelden van, veelal, middelbare

scholen in de wijken die dichtbij de teamhotels lagen. In Zuid-Afrika beschikken veel scholen nog altijd over uitgebreide sportaccommodaties, vaak met meerdere voetbal- en rugbyvelden. In maart en april van dit jaar werden daarom nog eens ruim twintig velden voorzien van een toplaag die voldeed aan de standaarden van Fifa. Ditmaal werd besloten tot het leggen van zogenaamde *big-slabs*. Gezien de tijdsdruk dachten Fifa en de lokale organisatie daarmee tijdig voldoende nieuwe velden gereed te hebben. Maar het geluk zat niet mee. "Sinds November 2009 heeft Zuid-Afrika te maken met een El Niño, een weersfenomeen dat zich elke vijf jaar voordoet. De cyclus van dit jaar heeft tot dusver tot gevolg gehad

De slechte staat van verschillende velden lag aan slechte planning en plotselinge weersverandering

dat delen langs de kust minder dan gemiddelde neerslag hebben gekregen", legt Dr. Willem Landman van het Zuid-Afrikaanse weerbureau uit. "Voor grote delen tussen Kaapstad en Port Elizabeth is sinds maart dit jaar de noodtoestand uitgeroepen omdat er nauwelijks voldoende water is." Hoewel stadionvelden en trainingsac-

Hollandse glorie; de driekleur zou, uiteindelijk, niet de top van de mast halen.

commodaties waren vrijgesteld, leverde dit her en der de nodige problemen op. Een poging van het Franse nationale elftal om daarom op het laatste moment met Denemarken van trainingsaccommodatie te ruilen, werd door de Deense delegatie weggehoond.

Toch kunstgras

Slechte planning van de werkzaamheden aan de stadions in het noorden van het land Polokwane en Nelspruit, zorgden juist voor ernstige vertragingen bij de aanleg van de mat in deze stadia. Ingezaaid gras wilde hier niet aanslaan. Daarom werd in maart in allerijl besloten de velden van beide stadions te voorzien van een Desso Grassmaster-systeem. "We hebben het veld twee keer moeten vervangen omdat het gras niet wilde aanslaan", lichte Nelspruit's WK-coördinator Differ Mogale destijds het besluit toe. "Met slechts enkele weken te gaan hebben we daarom besloten om het extra stevigheid te geven door middel van het injecteren van kunstgras tussen het gewone gras." Meer centraal en op een aanzienlijk grotere hoogte, in Johannesburg, was het de temperatuur die uiteindelijk veel velden de das

om deed. Doordat veel teams er, vanwege de ijle lucht, voor kozen om in of nabij Johannesburg te verblijven waren de gevolgen desastreus. "In april en mei hadden grote delen van het land, en met name Gauteng, te maken met uitzonderlijk goede temperatuur. Maar in juni sloeg dat snel om toen in korte tijd het kwik daalde tot bijzonder lage temperaturen", merkt Dr. Willem Landman op. "Op sommige plaatsen daalde het kwik tot rond het vriespunt." Dat bleek uiteindelijk de nekslag voor onder andere de trainingsvelden van Australië en Servië maar ook voor het veld van Soccer City, het stadion waar zowel de opening als de finale plaatsvond. "In de week voor de opening werd besloten om het gras erg kort te maaien vanwege de openingsceremonie en om de mat voller te maken," blijkt de huidige fieldmanager van het stadion, Guy Klue, terug. "Dat was funest. Als gras gemaaid moet worden dan moet dat in fases worden gedaan. Nu kregen de sprieten een dusdanige klap waarvan ze niet meer herstelden. Dat werd verergerd door de extra koude temperaturen en de kille wind." De situatie werd verder verhevigd dankzij de vele tientallen artiesten en figuranten die deel namen

Slechte planning van de werkzaamheden aan de stadions zorgden juist voor ernstige vertragingen bij de

aanleg van de mat

aan de openingsceremonie. Hun totale gewicht deed het veld verder compacteren. De slechte conditie van het veld bleef niet onopgemerkt. Diverse Oranje-spelers klaagden, na afloop van de gewonnen wedstrijd tegen Denemarken, over de slechte staat van het veld van Soccer City. "Het veld was lastig te bespelen. De lange ballen moesten daardoor echt perfect zijn", vond Mark van Bommel. "Volgens mij heb ik nog nooit op zo'n hard veld gespeeld." Rafael van der Vaart liet zich eveneens uit in soortgelijke bewoording. "Het veld was droog, en daar moesten we aan wennen." Ook doelman Maarten Stekelenburg hekelde de grasmat. "Het veld was moeilijk speelbaar, maar na de 1-0 hebben we goed uitgespeeld." Volgens Klue ligt de oorzaak in

Raaigrassen zijn nieuw in Afrika en vergen daarom meer aandacht dan anders.

Alles voor een mooi plaatje; groundsmen in de slag met gekleurd zand om kale plekken op het veld te maskeren.

de plotselinge omslag van de temperatuur. "Je kunt stellen dat het vocht dat nog in het kikuyu gras zat door de kou bevroor, waardoor het veld harder aanvoelde. Helaas is dat iets waar weinig aan valt te doen." Die omslag van het weer had nogal wat gevolgen voor de diverse velden. "Vlak voor het begin van het WK werd het veld van Kaapstad-stadion door wetenschappers van het Engelse onderzoeksinstituut STRI uitgeroepen tot allerbeste. Maar na tien dagen in het toernooi kwam het veld niet verder dan de vijfde plaats", aldus Klue.

Juiste gras?

Problemen met de grasmat op een WK zijn niet nieuw. Diverse Nederlandse bedrijven koesteren nog altijd hun betrokkenheid bij de vervanging van velden tijdens het WK in Duitsland in 2006. Maar waar in Duitsland werd gespeeld op een mat samengesteld uit een raaigras-mengsel dat zich al lang had bewezen op het Noordelijk Halfrond, werd voor het WK in Zuid-Afrika gras gebruikt die, tot begin 2009, zelden of nooit waren toegepast op sportvelden in Afrika. Het warme en veeleisende klimaat in Afrika bood tot

duisver weinig kans voor raaigrassen. Agressieve lokale Kikuyu-grassen ontnemen raaigrassen het broodnodige zonlicht en zuurstof terwijl de lage neerslag en hoge temperaturen de overige groeiomstandigheden verder beknoppen. Een mat bestaande uit Kikuyu was voor Fifa echter ondenkbaar. Hoewel Kikuyu zorgt voor een goede horizontale verankering is de grove structuur van het gras niet bevorderlijk voor slidings en het spel. Bovendien groeit Kikuyu horizontaal, waardoor het niet bijdraagt aan de balrol, balstuit en slidings. Om het raaigras een kans te geven werd het Kikuyu-gras in de aanloop naar het WK verdoofd, waarna de mat werd gefreesd. "De middelen die daarvoor worden gebruikt zijn echter zo agressief dat een kleine fout in de dosering funest kan zijn voor het veld," zegt Klue. "Waarschijnlijk is dat ook in Soccer City gebeurd."

Verwachting 2014

Ook in 2014 zal het WK Voetbal plaatsvinden op het Zuidelijk Halfrond. Ditmaal is de eer aan Brazilië. De vraag is hoeveel lering het organiserend comité van Brazilië heeft getrokken van de problemen in Zuid-Afrika. "We hebben nu gezien hoe het niet moet," zegt Mauricio Marques die namens de WK 2014 organisatie diverse stadions, teamhotels en trainingsaccommodaties tijdens het afgelopen WK bezocht. "We zullen er daarom alles aan doen om daar verandering in te brengen," zei hij in juni. Fifa Secretaris-Generaal Jerome Valcke heeft er vertrouwen in dat Brazilië daarin slaagt. "Tot op heden hebben we een lijst ontvangen met al 110 locaties waaruit teams kunnen beslissen." Daarmee zou het probleem van wijzigingen op het laatste moment uit de wereld moeten zijn geholpen. Ook Dr. Willem Landman van de Zuid-Afrikaanse weersdienst denkt dat de weersomstandigheden van minder invloed zullen zijn in 2014. "Brazilië heeft minder last van een El Niño-fenomeen omdat deze alleen voorkomt in de Grote Oceaan. Ik acht de kans daarom klein dat Brazilië in 2014 eveneens te maken krijgt met een grillig, onvoorspelbaar of simpel onwenselijk weerpatroon." Of die voorwaarden het Nederlands elftal ten goede komen, zal dan blijken.